

Projektas
„eMoDB.LT3: Elektroninių mokslo duomenų bazių atvėrimas Lietuvai – trečiasis etapas“

Efektyvus elektroninių mokslo informacijos išteklių naudojimas

Mokomoji medžiaga

**Informacijos šaltiniai mokslinių tyrimų,
eksperimentinės plėtros ir inovacijų (MTEPI)
komunikacijos procese**

dr. Lina Šarlauskienė

Turinys

Įvadas.....	3
MTEPI komunikacijos procesas	3
Informacijos šaltiniai ir jų paieškos galimybės.....	4
Moksliniai straipsniai	4
Monografijos ir kitos knygos.....	7
Disertacijos ir studentų baigiamieji darbai.....	8
Patentai ir standartai.....	10
Teisinė ir statistinė informacija	12
Specialieji šaltiniai pagal mokslo sritis	13
Praktinės užduotys.....	14
Apibendrinimas	14
Nuorodos.....	15
Naudota ir rekomenduojama literatūra	17

Įvadas

Šio modulio tikslas – perteikti praktines žinias apie mokslinius ir kitus informacijos šaltinius, jų paiešką duomenų bazėse, mokslinės informacijos portaluose ir virtualiose bibliotekose.

Susipažinę su šiuo moduliu, įgysite žinių apie mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų (MTEPI) komunikacijos procesą, gebėsite pasirinkti šiam procesui reikalingus mokslinius ir kitus informacijos šaltinius, mokėsite lengvai jų rasti moderniais paieškos įrankiais.

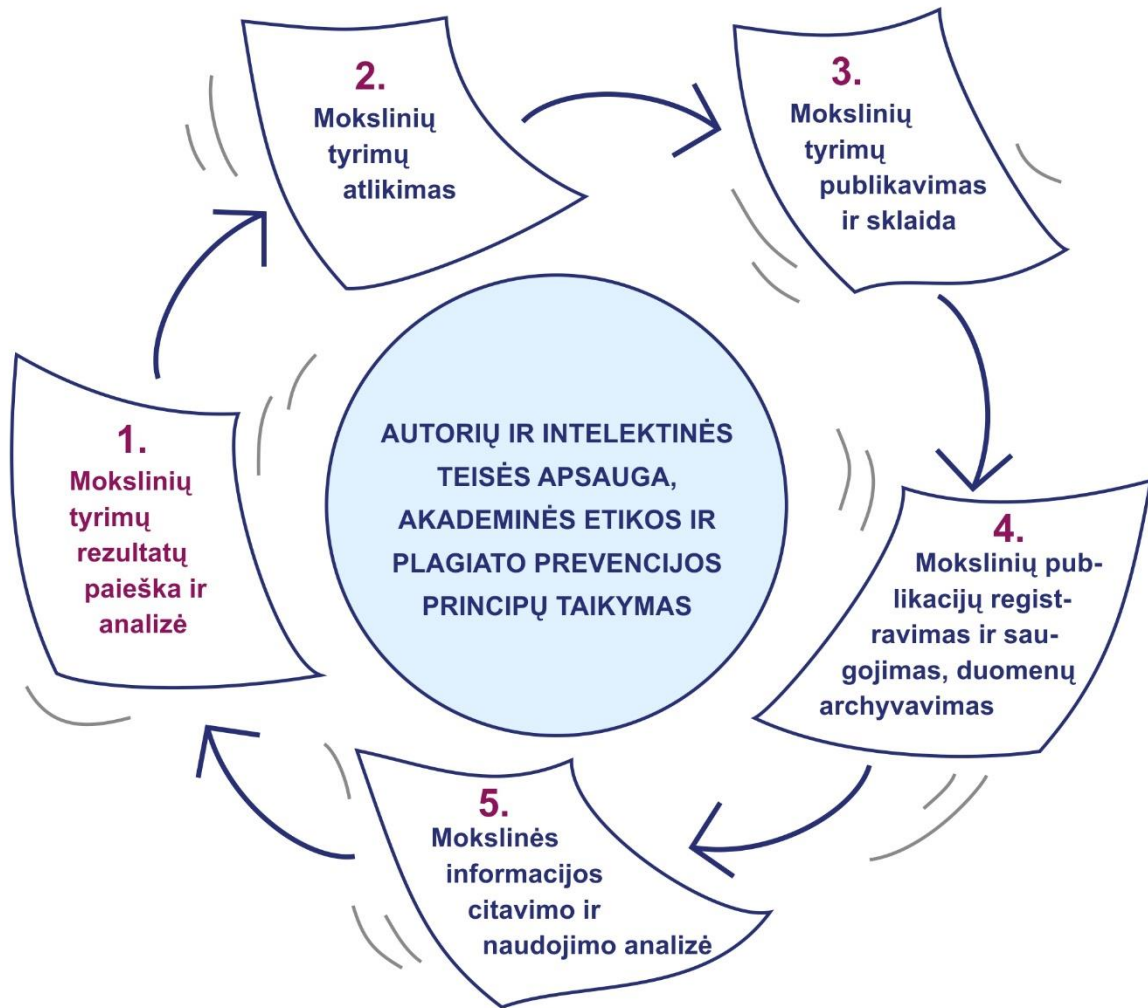
Informacijos šaltiniai yra itin svarbi MTEPI komunikacijos proceso dalis, formaliai reprezentuojanti mokslinių tyrimų rezultatus ir kitas visuomenėje sukauptas žinias. Kiekvieno mokslinio tyrimo metu pirmiausia yra atliekama mokslinės literatūros ir kitų informacijos šaltinių analizė – tiriama ir apibendrinama esama problemos situacija, ištirtumo lygis, kituose tyrimuose naudoti tyrimo metodai ir gauti rezultatai. Remdamiesi šios analizės išvadomis, mokslininkai nustato savo tyrimų tikslus ir uždavinius, pasirenka tyrimo metodus, gali palyginti gautus tyrimų rezultatus. Atlikto mokslinio tyrimo rezultatai taip pat viešinami įvairiose publikacijose, taigi informacijos šaltiniai atlieka svarbią mokslo žinių fiksavimo ir perteikimo misiją visuomenėje. MTEPI naudojami informacijos šaltiniai yra rengiami pagal praktinėse veiklos ar mokslo srityse nustatytas taisykles ir akademinės etikos principus, kad gautos žinios būtų patikimos ir pakartotinai naudojamos visuomenėje. Informacijos šaltiniai yra viešas mokslinių pasiekimų įrodymas, pagal kurį nustatomas mokslinių tyrimų rezultatų vertingumas, mokslininkų ir mokslo institucijų prestižas, investicijų grąža, bendradarbiavimo ir mokslinių tyrimų finansavimo galimybės ir kita, dėl to šie šaltiniai yra saugomi institucinėse talpyklose ar kituose archyvuose, registruojami duomenų bazėse, analizuojami pagal citavimo, skaitomumo ir kitus kriterijus.

MTEPI komunikacijos procesas

Moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra yra šalies inovacijų sistemos ašis, siekiant plėtoti inovatyvią ekonomiką ir ugdyti kūrybingą, sumanią, politiškai brandžią visuomenę (Dėl Lietuvos mokslo ir inovacijų politikos kaitos gairių patvirtinimo, 2016).

Moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra (MTEP) – tai kūrybiškas ir sistemingas darbas, atliekamas siekiant plėsti turimas žinias, įskaitant žinias apie žmoniją, kultūrą ir visuomenę, ir rasti naujų tokių žinių pritaikymo būdų. MTEP apima tris veiklos rūšis: fundamentinius, taikomuosius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą (Frascati vadovas, 2015 (2017), p. 37).

MTEPI komunikacijos procesas apima žinių analizę, kūrimą, vertinimą, tvarkymą, saugojimą, pritaikymą visuomenėje, sklaidą ir daugkartinį panaudojimą (žr. 1 pav.). Ši sistema vykdoma naudojant mokslinius metodus ir priemones, atsižvelgiant į kokybės užtikrinimo kriterijus, akademinę etiką, intelektinės nuosavybės ir autorių teises. Su MTEPI komunikacijos ypatumais ir naujovėmis galite susipažinti modulyje „MTEPI komunikacijos naujovės“, o mokslinių tyrimų kokybės sistema ir vertinimo principai atskleidžiami modulyje „Mokslo rezultatų vertinimas“.

1 pav. MTEPI komunikacijos procesas

Moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra visuomet prasideda nuo esamų žinių analizės, kuriai atlikti reikalingi moksliniai ir kiti informacijos šaltiniai bei duomenys. Informacijos šaltinių analize grindžiamas tyrimo aktualumas, išsiaiškinama problematika, metodika ir kita tyrimams svarbi informacija.

Kituose poskyriuose supažindinsime su įvairių informacijos šaltinių paieška pagal jų rūšis, akcentuosime svarbiausius šių šaltinių rūšių paieškos įrankius. Vertėtų žinoti, kad paieškos įrankiai yra suskirstyti pagal prieigą ir svarbą – pirmiausia pateikiami paieškos įrankiai, atspindintys Lietuvos akademinę institucijų bibliotekų kuriamus, saugomus ar prenumeruojamus išteklius, po jų aprašomi tarptautiniai informacijos paieškos įrankiai.

Informacijos šaltiniai ir jų paieškos galimybės

Moksliniai straipsniai

Moksliniai straipsniai iš mokslinių žurnalų ar konferencijų leidinių yra vieni svarbiausių patikimos mokslinės informacijos šaltinių, kuriuose publikuojami naujausi tyrimų rezultatai. Juose pateikiama problema, apžvelgiami ankstesni problemos tyrimai, vykdytų tyrimų metodika, rezultatai ir

išvados. Straipsniai turi aiškia struktūrą: įvadą, kuriame dažniausiai pateikiama trumpa pagrindinė informacija ir darbo tikslas, naudotų metodų, darbo rezultatų ir gautų duomenų aprašymas, pateikiamos išvados, kuriose aptariama rezultatų reikšmė ir vertė. Straipsnis visada turi santrauką ir cituotos literatūros sąrašą, sudarytą pagal žurnalo nustatytus reikalavimus.

Mokslo straipsnis yra straipsnis, paskelbtas recenzuojamame leidinyje, turintis konkrečiai mokslo kryptį ir įprastą mokslinį aparatą (išnašas ar (ir) bibliografiją, ar (ir) formules, ar (ir) brėžinius, ar (ir) metodologijos aprašą, ar (ir) statistines lenteles ir pan.) ir atitinkantis tos mokslo krypties moksliskumo kriterijus. Mažiausia įskaitoma mokslo straipsnio apimtis humanitarinių ir socialinių mokslų srityse – 0,25 autorinio lanko (Dėl kasmetinio universitetų ir mokslinių tyrimų institutų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ir meno veiklos vertinimo reglamento patvirtinimo, 2017).

Vertingesni straipsniai publikuojami recenzuojamuose ir tarptautinėse duomenų bazėse referuojamuose žurnaluose. Taip pat verta žinoti apie nepatikimus vadinamuosius grobuoniškus žurnalus ir necituoti jų straipsnių (išsamiau žr. modulyje „Kaip rasti žurnalą moksliniam straipsniui publikuoti“).

Recenzuojamas leidinys yra periodinis, tęstinis arba vienkartinis leidinys, turintis ISSN arba ISBN numerį, kuriame mokslo darbai publikuojami remiantis mokslinių recenzentų (angl. *peer-review*) išvadomis, kurių pateikimas gali būti įrodytas. Dėl leidinio atitikties recenzuojamo leidinio kategorijai sprendžia Lietuvos mokslo tarybos sudarytos ekspertų grupės (Dėl kasmetinio universitetų ir mokslinių tyrimų institutų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ir meno veiklos vertinimo reglamento patvirtinimo, 2017).

Patikima ir efektyvu mokslinių straipsnių ieškoti:

- mokslinių žurnalų ir kitose duomenų bazėse,
- akademių institucijų virtualiose bibliotekose,
- mokslinės informacijos paieškos sistemose.

Straipsniai gali būti prieinami atvirosios prieigos ar mokamuose ištekliuose (institucijų prenumeruojamose duomenų bazėse).

Atvirosios prieigos straipsnių galima rasti atvirosios prieigos moksliniuose žurnaluose ir jų paieškos registruose, atvirosios prieigos institucinėse talpyklose. Atvirosios prieigos straipsnių galima rasti ir kai kuriose prenumeruojamose duomenų bazėse (pvz., *Science Direct*, *Springer* ir kt.) – šie straipsniai būna pažymėti žyma *Open Access*. Išsamiau apie atvirosios prieigos išteklius žr. modulyje „Atviroji prieiga prie mokslo duomenų ir publikacijų“.

Prenumeruojamomis duomenų bazėmis ir archyvais galima naudotis tada, kai institucijos įsigyja prieigos licencijas. Daugelio duomenų bazių prenumerata mūsų šalyje rūpinasi Lietuvos mokslinių bibliotekų asociacija (LMBA), kai kurias duomenų bazes savarankiškai prenumeruoja universitetų ar mokslo institutų bibliotekos. Apie duomenų bazes, prenumeruojamas konkrečioje institucijoje, informacija teikiama LMBA svetainėje ir institucijų bibliotekų interneto svetainėse.

Svarbu! Radę informaciją apie dominantį straipsnį, jo viso teksto pirmiausia ieškokite savos ar kitų Lietuvos institucijų prenumeruojamose ir atvirosios prieigos duomenų bazėse. Jei jose visatekščio straipsnio nerandate, galite užsisakyti jo kopiją per tarpbibliotekinį abonementą ar dokumentų pristatymo tarnybas arba įsigyti iš leidėjo.

I lentelė. Mokslinių straipsnių paieška

Paieškos įrankis	Paieškos išteklių informacija
Prenumeruojamos duomenų bazės	<p><i>Science Direct, SpringerLINK, Wiley, Nature, Taylor&Francis, Emerald, EBSCO Publishing</i> ir daug kitų duomenų bazių; apie jas išsamiau žr. LMBA svetainėje <http://www.lmba.lt/duomenu-bazes>.</p> <p>Svarbu!</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prenumeruojamomis duomenų bazėmis galima naudotis jas prenumeruojančios institucijos interneto tinkle arba prisijungus prie jo per nuotolinę prieigą (VPN, EZProxy ar kt.). • Kai kuriomis duomenų bazėmis (pvz., <i>EBSCO Publishing</i>) galima naudotis su slaptažodžiais, kuriuos suteikia institucijos biblioteka.
Atvirosios prieigos ištekliai	<p>Lietuvos akademinė elektroninė biblioteka (eLABa) <http://www.lvb.lt> – įvairios Lietuvos dėstytojų publikacijos ir kita informacija, tarp jų straipsniai iš Lietuvos mokslo ir studijų institucijų darbuotojų publikacijų duomenų bazių (PDB), humanitarinių ir socialinių mokslų duomenų bazės <i>Lituanistika</i> <http://www.lituanistikadb.lt/lt>.</p> <p>Directory of Open Access Journals (DOAJ) <http://www.doaj.org/> – atvirosios prieigos mokslinių žurnalų registras ir straipsnių paieškos sistema.</p> <p>OpenDOAR <http://v2.sherpa.ac.uk/opensoar/> – atvirosios prieigos talpyklų katalogas.</p>
Akademinių institucijų virtualios bibliotekos	<p>Akademinių institucijų virtualios bibliotekos <http://www.elaba.lt/elaba-portal/paieska/ivb> – paieška institucijos kuriamuose, prenumeruojamuose ir atvirosios prieigos ištekliuose.</p> <p>Svarbu! Prenumeruojamais ištekliais galima naudotis prenumeruojančios institucijos interneto tinkle arba prisijungus prie jo per nuotolinę prieigą (VPN, EZProxy ar kt.).</p>
Mokslinės informacijos paieškos sistemos	<p>Google Scholar <https://scholar.google.lt/> – pasaulinė mokslinės informacijos paieškos sistema.</p> <p>Svarbu! Prieiga prie prenumeruojamų duomenų bazių straipsnių tekstų galima prenumeruojančios institucijos interneto tinkle arba prisijungus prie jo per nuotolinę prieigą.</p> <p>Dimensions <https://app.dimensions.ai/discover/publication> – mokslinės informacijos paieškos sistema. Atvirosios prieigos ištekliai pažymėti žyma <i>Open Access</i>.</p> <p>BASE <http://www.base-search.net/> – mokslinės informacijos paieškos sistema. Atvirosios prieigos ištekliai pažymėti žyma <i>Open Access</i>.</p>

Rekomenduojama! Mokslinių straipsnių paieškai, naudojimui ir citavimui yra svarbus straipsnio skaitmeninio objekto identifikatorius (angl. *Digital Object Identifier*, DOI). Žinodami DOI numerį, lengvai rasite straipsnį; taip pat nepamirškite šio numerio įrašyti cituodami straipsnį literatūros sąrašė.

Monografijos ir kitos knygos

Knyga yra neperiodinis leidinys, sistemingai ir išsamiai pateikiantis vienos ar kelių susijusių temų informaciją. Knygos pagal informacijos pobūdį gali būti skirstomos į monografijas, vadovėlius, mokomąsias knygas, enciklopedijas, žinytus, žodynus ir kt. Vadovėliai ir mokomosios knygos naudojamos studijoms. Moksliniams tyrimams naudojamos monografijos ir kitos mokslinės knygos, jos gali būti sudarytos iš parengtų mokslo studijų, disertacijų, mokslinių tyrimų ataskaitų ir kt. Informaciniai leidiniai (žodynai, žinytai ir enciklopedijos) dažniausiai naudojami, norint sužinoti susistemintą informaciją ir nagrinėjamos srities terminus. Kaip ir moksliniai straipsniai, minėtos knygos visada turi aiškią struktūrą: įvadą, analizuojamos temos skyrius ir poskyrius, naudotos literatūros sąrašą ir kitą informaciją.

Monografija – recenzuotas leidinys, kuriame sistemingai ir išsamiai išnagrinėta viena tema (dalykas), aiškūs ir žymūs naujumo ir kiekvienai mokslo sričiai arba kryptei savi moksliskumo elementai; išleistas turi turėti ISBN numerį, o išleistas lietuvių ar kita mažiau paplitusia kalba – ir santrauką anglų, prancūzų arba vokiečių kalba. Mažiausia mokslo monografijos apimtis – 8 autoriniai lankai (Dėl kasmetinio universitetų ir mokslinių tyrimų institutų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ir meno veiklos vertinimo reglamento patvirtinimo, 2017).

Mokslo studija – ne mažesnės kaip 2 autorių lankų apimties mokslo darbas, atitinkantis mokslo straipsniui keliamus reikalavimus (Dėl kasmetinio universitetų ir mokslinių tyrimų institutų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ir meno veiklos vertinimo reglamento patvirtinimo, 2017).

Knygos gali būti rankraštinės, spausdintos, garsinės, elektroninės ir kt. Dažniausiai knygos turi ISBN numerį, pagal kurį knyga identifikuojama ir lengvai surandama. Elektroninės knygos gali turėti DOI numerį. Elektroninės knygos gali būti įvairaus formato (PDF, ePub, MOBI ir kt.) ir skaitomos įvairiuose išmaniuosiuose įrenginiuose.

Knygų reikėtų ieškoti atsižvelgiant į jų rūšis: spausdintų ir garsinių knygų galima rasti bibliotekose, elektroninių knygų – duomenų bazėse ar internete, rankraštinų ar retų knygų – specialiuose bibliotekų skyriuose ar skaitmenintų dokumentų duomenų bazėse. Elektroninės knygos gali būti atvirosios prieigos arba randamos institucijų prenumeruojamose duomenų bazėse, kai kurias elektroninių knygų kolekcijas bibliotekos gali įsigyti neterminuotam naudojimui.

Patikima ir efektyvu monografijų ir kitų knygų ieškoti:

- elektroninių knygų ir kitose duomenų bazėse,
- akademių institucijų virtualiose bibliotekose,
- mokslinės informacijos ir knygų paieškos sistemose.

2 lentelė. Monografijų ir kitų knygų paieška

Paieškos įrankis	Paieškos išteklių informacija
Bibliotekų katalogai ir virtualios bibliotekos	Bibliotekų el. katalogai – informacija apie bibliotekose saugomas spausdintas knygas ir kitus dokumentus, gali būti nuorodų į prenumeruojamas ar atvirosios prieigos el. knygas. Bibliotekų el. katalogus rasite institucijų tinklalapiuose ir per virtualias bibliotekas. Akademių institucijų virtualios bibliotekos < http://www.elaba.lt/elaba-portal/paieska/ivb > – paieška institucijų kuriuose, prenumeruojamuose ir atvirosios prieigos ištekliuose, tarp jų bibliotekų kataloguose ir el. knygų duomenų bazėse.

	<p>Lietuvos integrali bibliotekų informacinė sistema (LIBIS) <http://www.libis.lt> – Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos, viešųjų, valstybinės reikšmės ir muziejų bibliotekų katalogas.</p> <p>Svarbu! Bibliotekų el. katalogais gali naudotis visi vartotojai; bibliotekų ištekliais visi norintieji gali naudotis bibliotekose, o skolintis knygas į namus gali registruotieji vartotojai.</p>
<p>Prenumeruojamos tarptautinės duomenų bazės ir knygų kolekcijos</p>	<p>El. knygų duomenų bazės: <i>EBSCO eBook Academic Collection, Academic Complete.</i></p> <p>El. knygos prenumeruojamose tarptautinėse duomenų bazėse: <i>EBSCO Publishing</i> ir kt.</p> <p>Knygų kolekcijos, įsigytos neterminuotam naudojimui: <i>Science Direct, SpringerLINK.</i></p> <p>Išsami informacija apie Lietuvoje prenumeruojamas duomenų bazes pateikiama LMBa svetainėje <http://www.lmba.lt/duomenu-bazes/el-knygos> ir institucijų bibliotekų svetainėse.</p> <p>Svarbu!</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prenumeruojamomis ir įsigytais duomenų bazėmis galima naudotis jas prenumeruojančios institucijos interneto tinkle arba prisijungus prie jo per nuotolinę prieigą (per institucijos VPN, EZProxy ar kt.). • Kai kuriomis duomenų bazėmis (pvz., <i>EBSCO Publishing</i>) galima naudotis su slaptažodžiais, kuriuos suteikia institucijos biblioteka.
<p>Atvirosios prieigos ištekliai</p>	<p>Lietuvos akademinė elektroninė biblioteka (eLABa) <http://www.lvb.lt> – įvairios Lietuvos dėstytojų publikacijos ir kita informacija, taip pat vadovėliai, mokomosios knygos, monografijos ir kt.</p> <p>Directory of Open Access Books (DOAB) <https://www.doabooks.org> – atvirosios prieigos akademinių knygų paieškos sistema.</p> <p>OpenDOAR <http://v2.sherpa.ac.uk/opensoar> – atvirosios prieigos talpyklų katalogas.</p> <p>OAPEN <http://www.open.org/home> – humanitarinių ir socialinių mokslų akademinės el. knygos.</p>
<p>Knygų paieškos sistemos</p>	<p>Google books <https://books.google.com> – visateksčių knygų paieškos sistema; galima atsirinkti nemokamas el. knygas.</p>

Disertacijos ir studentų baigiamieji darbai

Disertacijos yra itin svarbus mokslinių rezultatų šaltinis, nes jose pateikiama išsami ir vertinga mokslinė analizuojamos problemos informacija. Disertacijos gali būti saugomos kaip rankraščiai ar publikuotos atskiromis knygomis. Norint susipažinti su disertacijos aktualumu tiriamuoju klausimu, galima naudotis publikuotomis disertacijų santraukomis.

Disertacija – mokslinis darbas, pasižymintis vidine harmonija, pateikiantis mokslinių rezultatų visumą, mokslines prielaidas, kurias iškelia autorius viešam gynimui, o tai rodo autoriaus indėlį į mokslą

ir mokslinio darbo kokybę. Šis mokslinis darbas pateikiamas mokslo laipsniui įgyti ir viešai ginamas disertanto (Knygotyra, 1997).

Disertacijų ir jų santraukų galima ieškoti pagal šalis nacionalinėse ir mokslo institucijų bibliotekose. Disertacijos, jų santraukos ir tezės yra kaupiamos įvairiose duomenų bazėse, institucinėse ar nacionalinėse talpyklose.

Analizuojant mokslinio tyrimo aktualumą, ištirtumo lygį ar institucijose atliekamų tyrimų spektrą, galima susipažinti su magistro studijų baigiamaisiais darbais (sutrumpintai – magistro tezės, tezės). Dažnai šie šaltiniai kaupiami tose pačiose duomenų bazėse kaip ir disertacijos (ETD). Kai kurios aukštosios mokyklos institucinėse talpyklose kaupia ir bakalauro studijų baigiamuosius darbus.

Magistro darbas – aukštosios mokyklos studento baigiamasis darbas magistro laipsniui įgyti, pagrįstas savarankiškais moksliniais ar taikomaisiais tyrimais, rodantis autoriaus gebėjimą analizuoti pasirinktą temą, vertinti kitų asmenų anksčiau atliktus atitinkamos krypties darbus, sėkmingai atlikti tos krypties tyrimus, aiškiai bei pagrįstai formuluoti tyrimų išvadas, aprašyti savo atliktą tiriamąjį darbą pagal universiteto patvirtintus reikalavimus (Dėl bendrųjų reikalavimų studijų programoms, 2005).

3 lentelė. Disertacijų ir studentų baigiamųjų darbų paieška

Paieškos įrankis	Paieškos išteklių informacija
Bibliotekų katalogai	<p>Lietuvos akademinių bibliotekų el. katalogai – informacija apie bibliotekose saugomus išteklius, tarp jų disertacijas ir jų santraukas. Lietuvos akademinių bibliotekų el. katalogus rasite institucijų tinklalapiuose ir per virtualias bibliotekas <http://www.elaba.lt/elaba-portal/paieska/ivb>.</p> <p>Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos el. katalogas <https://lnb.libis.lt/index.jsp> – informacija apie bibliotekoje saugomus išteklius, tarp jų nuo 1994 m. Lietuvos mokslo institucijose apgintas disertacijas.</p> <p>Svarbu!</p> <ul style="list-style-type: none"> • Norėdami rasti kurios nors mokslo srities ar krypties disertacijų, katalogo paieškos langelyje <i>Bet koks žodis</i> įrašykite paieškos žodį <i>disertacija</i> ir reikiamą mokslo sritį bei kryptį. • Kataloguose teikiama informacija apie bibliotekose saugomus išteklius, juose nerasite studentų baigiamųjų darbų ir visateksčių disertacijų, šių darbų paiešką atlikite akademinių institucijų virtualiose bibliotekose <http://www.elaba.lt/elaba-portal/paieska/ivb> arba Lietuvos akademinėje elektroninėje bibliotekoje eLABa <http://www.lvb.lt>.
Institucinės talpyklos	<p>Lietuvos akademinių institucijų talpyklos – akademinių institucijų visateksčiai šaltiniai, tarp jų el. disertacijos ir jų santraukos, visateksčiai studentų baigiamieji darbai. Lietuvos akademinės institucijos gali turėti savas talpyklas arba naudotis eLABa ETD. Informacijos ieškokite institucijų bibliotekų svetainėse, o pačių darbų – akademinių institucijų virtualiose bibliotekose <http://www.elaba.lt/elaba-portal/paieska/ivb> arba Lietuvos akademinėje elektroninėje bibliotekoje eLABa <http://www.lvb.lt>.</p>
Atvirosios prieigos ištekliai	<p>Lietuvos elektroninių tezių ir disertacijų duomenų bazė (ETD) – visatekstės disertacijos, magistro ir bakalauro studijų baigiamieji darbai. Prieiga prie išteklių galima per akademinių institucijų virtualias</p>

	<p>bibliotekas <http://www.elaba.lt/elaba-portal/paieska/ivb> ir Lietuvos akademinę elektroninę biblioteką eLABa <http://www.lvb.lt>.</p> <p>Svarbu!</p> <ul style="list-style-type: none">• Prieiga prie šių šaltinių internete gali būti laisva arba apribota pagal autorių pasirinktą prieigos statusą (prieinamas institucijos intranete, neprieinamas) ir pasirinktą laikotarpį. Prieiga gali būti apribota ne ilgiau kaip iki penkerių metų.• Norėdami rasti šiuos šaltinius virtualiose bibliotekose, pasinaudokite išplėstine paieška ir pasirinkite reikiamą dokumento rūšį (disertacijos, disertacijų santraukos, magistro darbai, bakalauro darbai). <p>DART-Europe E-Theses Portal <http://www.dart-europe.eu/> – Europos šalių disertacijų ir tezių paieškos sistema.</p> <p>OpenDOAR <http://v2.sherpa.ac.uk/opensoar/> – atvirosios prieigos talpyklų katalogas, kuriame galima rasti įvairių užsienio šalių disertacijų ir tezių.</p>
--	--

Patentai ir standartai

Patentinė informacija ir standartai yra išskirtinė informacijos rūšis, sauganti intelektinę nuosavybę ir norminti visuomenės procesus bei jos veiklos rezultatus. Siekiant tinkamai naudotis visuomenės pasiekimais, neabejotinai svarbu žinoti patentinės informacijos bei standartų paieškos galimybes.

Lietuvoje patentus išduoda Lietuvos Respublikos valstybinis patentų biuras. Patentų teisės normos yra skirtos pramonės intelektinės nuosavybės objektų apsaugai, pramoninei bei mokslinei nuosavybei apsaugoti. Patentui suteikiamos teisės galioja tik konkrečios valstybės teritorijoje. Išsamesnės informacijos žr. Lietuvos Respublikos valstybinio patentų biuro svetainėje <<http://www.vpb.lt>>. Vykdydamas valstybinį pramonės nuosavybės objektų apsaugos įteisinimą, Valstybinis patentų biuras taip pat registruoja prekių ženklų ir dizaino prašymus.

Patentas yra išradimų apsaugos forma (Lietuvos Respublikos patentų įstatymas, 1994).

Standartai yra savanoriško taikymo norminiai dokumentai, kuriuos rengia pripažintos standartizacijos organizacijos. Standartai rengiami tarptautiniu, regioniniu, nacionaliniu lygmeniu. Lietuvos standartas identifikuojamas pagal santrumpą LST. Lietuvos standartų fonde yra daugiau kaip 28 000 Lietuvos standartų ir kitų leidinių (techninių specifikacijų, techninių pranešimų ir kt.). Išsamesnės informacijos galima rasti Lietuvos standartizacijos departamento svetainėje <<http://www.lsd.lt>>. Viena svarbiausių tarptautinių standartizacijos organizacijų yra ISO (angl. *International Organization for Standardizations*) <<https://www.iso.org>>.

Standartas – sutarimu parengtas ir pripažintos standartizacijos institucijos priimtas dokumentas, kuris nustato bendram ir daugkartiniam naudojimui tinkančias taisykles, bendruosius principus ar charakteristikas ir yra skirtas įvesti optimalią tvarką tam tikroje srityje (LST EN ISO 45020, 2007).

Lietuvos standartus ir kitus Lietuvos standartizacijos departamento parengtus dokumentus platina Standartų leidybos skyrius, jis taip pat teikia informaciją apie tarptautinių ir užsienio valstybių standartizacijos organizacijų standartus bei kitus su standartizacija susijusius dokumentus. Lietuvos standartizacijos departamentas suteikia galimybę naudotis Lietuvos standartais (elektronine jų forma)

aukštųjų mokyklų bendruomenėms jų paieškos sistemose. Lietuvos standartizacijos departamento skaitykloje yra galimybė nemokamai skaityti elektronines ir (arba) popierines standartų ir kitų leidinių versijas, naudotis duomenų bazėmis, gauti informaciją apie standartų ir kitų leidinių įsigijimą.

4 lentelė. Patentų ir standartų paieška

Paieškos įrankis	Paieškos išteklių informacija
Bibliotekos	<p>Lietuvos standartizacijos departamento skaitykla – Lietuvos standartizacijos departamento (LST) standartų fondo dokumentai, Europos telekomunikacijų standartų instituto (ETSI) standartai, Tarptautinės standartizacijos organizacijos (ISO) standartai, Tarptautinės elektrotechnikos komisijos (IEC) standartai, Didžiosios Britanijos standartų instituto (BSI) standartai, Vokietijos standartų instituto (DIN) standartai ir kiti leidiniai.</p> <p>Lietuvos akademinė bibliotekų el. katalogai – informacija apie bibliotekose saugomus išteklius, tarp jų ir standartus. Lietuvos akademinė bibliotekų el. katalogus rasite institucijų tinklalapiuose ir per virtualias bibliotekas <http://www.elaba.lt/elaba-portal/paieska/ivb>.</p>
Virtualios bibliotekos	<p>Lietuvos akademinė elektroninė biblioteka (eLABa) <http://www.lvb.lt> ir akademinė institucijų virtualios bibliotekos <http://www.elaba.lt/elaba-portal/paieska/ivb> – informacija apie bibliotekų išteklius, įvairios duomenų bazės, taip pat Lietuvos visateksčių el. standartų paieška.</p> <p>Svarbu! El. standartus galima atverti, prisijungus virtualioje bibliotekoje savo instituciniais prisijungimo duomenimis.</p>
Lietuvos atvirosios prieigos duomenų bazės	<p>Lietuvos Respublikos patentų duomenų bazė <http://www.vpb.lt/index.php?l=lt&n=140> – duomenys apie paskelbtas patentines paraiškas ir išduotus patentus bei duomenų ir teisinio statuso pakeitimus.</p> <p>Lietuvos Respublikoje įsigaliojusių Europos patentų duomenų bazė <http://www.vpb.lt/index.php?n=142&l=lt> – duomenys apie Europos patentus, kuriems Lietuva yra nurodytoji arba išplėtimo valstybė.</p> <p>Lietuvos Respublikos dizaino duomenų bazė <http://www.vpb.lt/index.php?n=165&l=lt> – duomenys apie įregistruotus dizainus.</p> <p>Lietuvos Respublikos prekių ženklų duomenų bazė <http://www.vpb.lt/index.php?n=180&l=lt> – duomenys apie įregistruotus ir pareikštus registruoti prekių ženklus.</p>
Tarptautinės atvirosios prieigos duomenų bazės ir paieškos sistemos	<p>WIPO <http://www.wipo.int/designdb/hague/en> – duomenys apie pasaulyje įregistruotus dizainus.</p> <p>EUIPO <https://euipo.europa.eu/ohimportal/en> – duomenys apie Europos Sąjungoje įregistruotus dizainus ir prekių ženklus.</p> <p>WIPO Gazette of International Marks <http://www.wipo.int/madrid/en/madridgazette> – duomenys apie įregistruotus prekių ženklus.</p>

	<p>Espacenet <https://lt.espacenet.com> – Europos patentų tarnybos duomenų bazė, kurioje galima pasaulio patentų paieška.</p> <p>Google Patents <http://www.google.com/patents> – pasaulinė patentų paieškos sistema.</p>
--	--

Teisinė ir statistinė informacija

Teisinė ir statistinė informacija yra itin svarbi, norint pagrįsti analizuojamą tyrimo problematiką, nustatant tiriamojo objekto ar tyrimo srities vystymosi tendencijas ir kitus aspektus.

Teisės aktas – tai tautos, valstybės institucijų, pareigūnų ar pavienių asmenų tam tikra tvarka priimtas oficialus rašytinis dokumentas, kuriame yra suformuluotos teisės normos.

Norminis teisės aktas – teisės aktas, nustatantis elgesio taisykles, skirtas individualiais požymiais neapibūdintų subjektų grupei (įstatymas, administracinis ar kitas teisės aktas). Norminius teisės aktus leidžia valstybės institucijos (Seimas, Vyriausybė, Prezidentas, ministerijos ir kt.).

Individualus teisės aktas – vienkartinis teisės taikymo aktas, skirtas konkrečiam subjektui ar individualiais požymiais apibūdintų subjektų grupei. Šiuos aktus leidžia visos valstybės institucijos, įmonės, pavieniai pareigūnai (Vaišvila, 2014).

Statistinė informacija – informacija, parengta apdorojus ir (arba) apibendrinus statistinius duomenis. Statistiniai duomenys – statistinio stebėjimo vieneto ir administraciniai duomenys statistinei informacijai rengti (Lietuvos Respublikos oficialiosios statistikos įstatymas, 2018).

Lietuvos statistikos departamentas yra Vyriausybės įstaiga, dalyvaujanti formuojant valstybės politiką finansų ministru priskirtoje statistikos valdymo srityje ir ją įgyvendinanti, taip pat koordinuojanti šalies oficialiosios statistikos rengimą. Lietuvos statistikos departamentas koordinuoja ministerijų ir kitų oficialiąją statistiką tvarkančių institucijų veiklą oficialiosios statistikos srityje bei teikianti statistinę informaciją visuomenei. Išsamesnės informacijos žr. Lietuvos statistikos departamento svetainėje <<https://www.stat.gov.lt/>>.

5 lentelė. Teisinės ir statistinės informacijos paieška

Paieškos įrankis	Paieškos išteklių informacija
Prenumeruojamos duomenų bazės	<p>INFOLEX <http://infolex.lt> – Lietuvos Respublikos teisės aktai, teismų praktika, teismų praktikos taisyklės ir kita informacija.</p> <p>LITLEX <http://litlex.lt/> – Lietuvos Respublikos teisės aktų paieška.</p> <p>Svarbu! Duomenų bazės yra prenumeruojamos akademinėse institucijose ir viešosiose bibliotekose; informacijos ieškokite bibliotekų interneto svetainėse.</p>
Lietuvos atvirosios prieigos duomenų bazės	<p>Teisės aktų registras <https://www.e-tar.lt/portal/index.html> – Lietuvos Respublikos teisės aktų paieška.</p> <p>Lietuvos oficialiosios statistikos portalas <https://osp.stat.gov.lt/> – statistinė informacija pagal temas ir pagrindiniai šalies rodikliai.</p>
Tarptautinės atvirosios prieigos duomenų bazės	<p>EUR-Lex <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html> – prieiga 24 oficialiosiomis Europos Sąjungos kalbomis prie ES teisės, parengiamųjų aktų ES teismų praktikos, tarptautinių susitarimų ir kitų viešų dokumentų.</p>

	Eurostat < http://ec.europa.eu/eurostat/data/database > – oficialūs suvienodinti Europos Sąjungos, euro zonos, Europos ekonomikos statistiniai rodikliai.
--	---

Specialieji šaltiniai pagal mokslo sritis

Mokslo ir meno sričių tyrimams atlikti dažnai reikalingi ne tik įprasti šaltiniai (moksliniai straipsniai, monografijos, disertacijos ir kt.), bet ir specialieji informacijos šaltiniai pagal mokslo sritis. Tai gali būti empirinių duomenų archyvai, skaitmeninti kultūros paveldo ar meno objektai, chemijos ar biologijos duomenų archyvai ir kiti išteklių. Toliau pateiksime kai kurių žinomiausių paieškos sistemų pavyzdžių, tačiau kiekvienoje mokslo ir meno srityje galima rasti ir daugiau informacijos išteklių portalų ar duomenų archyvų.

6 lentelė. Specialieji šaltiniai pagal mokslo sritis

Paieškos išteklių sritis	Paieškos išteklių informacija
Biomedicinos ir medicinos mokslų šaltinių paieška	<p>MIDAS <https://www.midas.lt> – nacionalinis atvirosios prieigos mokslinių tyrimų duomenų archyvas.</p> <p>Expasy <http://expasy.org/links.html> – bioinformatikos išteklių portalas.</p> <p>PubMed Central <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed> – medicinos srities informacijos šaltinių paieškos sistema. Galima pasirinkti atvirosios prieigos mokslinius šaltinius, naudotis medicinos terminų tezauru MeSH.</p>
Fizinių ir technologijos mokslų duomenų archyvai	<p>Geolis <https://www.lgt.lt/epaslaugos/pages/trees/geolis.xhtml> – Valstybinė geologijos informacinė sistema.</p> <p>Arxiv <http://arxiv.org> – fizinių ir kitų mokslų atvirosios prieigos išteklių.</p> <p>CiteSeerX <http://citeseerx.ist.psu.edu> – kompiuterijos ir informacijos mokslų informaciniai išteklių.</p> <p>Chemspider <http://www.chemspider.com> – chemijos specialistams skirta paieškos sistema.</p> <p>Geoportal <https://www.geoportal.lt/geoportal> – Lietuvos erdvinės informacijos portalas.</p> <p>Re3Data <https://www.re3data.org> – tyrimų duomenų talpyklų registras.</p> <p>Wolfram <www.wolfram.com> – matematikos, IT ir kitų sričių atvirosios prieigos išteklių.</p>
Meno informacijos šaltinių paieška	<p>Lietuvos integrali muziejų informacinė sistema <https://www.limis.lt> – kultūros paveldo objektai, meno ir literatūros kūriniai.</p> <p>Lietuvos filmų centras <http://www.lfc.lt> – Lietuvos filmų archyvas.</p> <p>Lietuvos muzikos informacijos centras <http://mxl.lt/lt> – rankraščių ir įrašų archyvas, informacija apie Lietuvos kompozitorius, dainų autorius, improvizatorius, garso menininkus ir kuriančius atlikėjus.</p> <p>Musicalia <http://www.musicalia.lt> – Europos ankstyvosios muzikos rankraščiai.</p>

	<p>FindSounds <http://www.findsounds.com> – įvairių gamtos garsų paieškos sistema.</p> <p>Petrucci Music Library <http://imslp.org/wiki/Main_Page> – el. natų biblioteka.</p>
Skaitmeninti kultūros paveldo dokumentai ir literatūra	<p>Epaveldas.lt <http://www.epaveldas.lt/home> – skaitmenintos knygos, rankraščiai ir kiti dokumentai.</p> <p>Europeana <http://www.europeana.eu> – skaitmeninti Europos šalių kultūros objektai.</p> <p>Project Gutenberg <http://www.gutenberg.org> – el. knygų kolekcijų skaitmeninė biblioteka.</p>
Socialinių ir humanitarinių mokslų empirinių duomenų archyvai	<p>Lietuvos humanitarinių ir socialinių mokslų duomenų archyvas LiDA <http://www.lidata.eu> – mokslininkams skirta prieiga prie struktūruotų Lietuvos empirinių duomenų masių, kaupiamų bendradarbiaujant ir keičiantis duomenimis su Europos ir pasaulio institucijomis.</p> <p>CESSDA <https://www.cessda.eu> – Europos socialinių mokslų empirinių duomenų archyvas.</p> <p>ICPSR <http://www.icpsr.umich.edu/icpsrweb/landing.jsp> – tarptautinis empirinių duomenų archyvas.</p> <p>Re3Data <https://www.re3data.org> – tyrimų duomenų talpyklų registras.</p>

Praktinės užduotys

1. Naudodamiesi aptartomis paieškos priemonėmis raskite šiuos šaltinius apie mokslo vertinimo problemas: mokslinį straipsnį iš prenumeruojamų duomenų bazių, atvirosios prieigos mokslinį straipsnį, el. knygą ir disertaciją. Pateikite rastų šaltinių bibliografinius aprašus.
2. Raskite naujausią teisės aktą, susijusį su MTEP veiklos vertinimu Lietuvoje, ir oficialiosios statistikos apie išlaidas MTEP aukštojo mokslo ir valdžios sektoriuose. Pateikite rastų šaltinių bibliografinius aprašus.

Apibendrinimas

Šiame modulyje įgijote žinių apie MTEPI (mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų) komunikacijos procesą, sužinojote apie pagrindinius moksliniuose tyrimuose naudojamus mokslinius ir kitus informacijos šaltinius, jų paiešką duomenų bazėse, virtualiose bibliotekose ir kitose paieškos sistemose.

Norėdami sužinoti, kaip įvairiuose informacijos ištekliuose efektyviai atlikti informacijos paiešką ir pasirinkti reikiamus šaltinius, kokius paieškos žodžius pasirinkti ar kaip patikslinti paiešką pagal įvairius kriterijus, skaitykite LMBA parengtos „Naudojimosi elektroniniais mokslo duomenų ištekliais neformaliojo mokymo medžiagos“ (Tautkevičienė, Šarlauskienė ir kt., 2014) modulį „Informacijos paieškos strategija“ <[http://www.lmba.lt/sites/default/files/02_modulis\(1\).pdf](http://www.lmba.lt/sites/default/files/02_modulis(1).pdf)>. Išsamios informacijos apie įvairių mokslo sričių šaltinių paiešką galite rasti tos pat mokymo medžiagos teminiuose moduluose <<http://www.lmba.lt/node/14473>>.

Nuorodos

Mokslinių straipsnių paieška

- Akademiinių institucijų virtualios bibliotekos <<http://www.elaba.lt/elaba-portal/paieska/ivb>>
- *BASE* <<http://www.base-search.net/>>
- *Dimensions* <<https://app.dimensions.ai/discover/publication>>
- *Directory of Open Access Journals (DOAJ)* <<http://www.doaj.org/>>
- *Google Scholar* <<https://scholar.google.lt/>>
- Lietuvoje prenumeruojamos duomenų bazės <<http://www.lmba.lt/duomenu-bazes>>
- Lietuvos akademinė elektroninė biblioteka (eLABa) <<http://www.lvb.lt>>
- *Lituanistika* <<http://www.lituanistikadb.lt/lt>>
- *OpenDOAR* <<http://v2.sherpa.ac.uk/opensoar/>>

Monografijų ir kitų knygų paieška

- Akademiinių institucijų virtualios bibliotekos <<http://www.elaba.lt/elaba-portal/paieska/ivb>>
- *Directory of Open Access Books (DOAB)* <<https://www.doabooks.org/>>
- *Google books* <<https://books.google.com>>
- Lietuvoje prenumeruojamos duomenų bazės <<http://www.lmba.lt/duomenu-bazes/el-knygos>>
- Lietuvos akademinė elektroninė biblioteka (eLABa) <<http://www.lvb.lt>>
- Lietuvos integrali bibliotekų informacinė sistema (LIBIS) <<http://www.libis.lt>>
- *OAPEN* <<http://www.oapen.org/home>>
- *OpenDOAR* <<http://v2.sherpa.ac.uk/opensoar/>>

Disertacijų ir studentų baigiamųjų darbų paieška

- Akademiinių institucijų virtualios bibliotekos <<http://www.elaba.lt/elaba-portal/paieska/ivb>>
- *DART-Europe E-Theses Portal* <<http://www.dart-europe.eu/>>
- Lietuvos elektroninių tezių ir disertacijų duomenų bazė (ETD) (prieiga per eLABa) <<http://www.lvb.lt>>
- Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos el. katalogas <<https://lnb.libis.lt/index.jsp>>
- *OpenDOAR* <<http://v2.sherpa.ac.uk/opensoar/>>

Patentų ir standartų paieška

- Akademiinių institucijų virtualios bibliotekos <<http://www.elaba.lt/elaba-portal/paieska/ivb>>
- *Espacenet* <<https://lt.espacenet.com/>>
- *EUIPO* <<https://euipo.europa.eu/ohimportal/en>>
- *Google Patents* <<http://www.google.com/patents>>
- *International Organization for Standardizations (ISO)* <<https://www.iso.org>>
- Lietuvos akademinė elektroninė biblioteka (eLABa) <<http://www.lvb.lt>>
- Lietuvos Respublikoje įsigaliojusių Europos patentų duomenų bazė <<http://www.vpb.lt/index.php?n=142&l=lt>>
- Lietuvos Respublikos dizaino duomenų bazė <<http://www.vpb.lt/index.php?n=165&l=lt>>
- Lietuvos Respublikos patentų duomenų bazė <<http://www.vpb.lt/index.php?l=lt&n=140>>
- Lietuvos Respublikos prekių ženklų duomenų bazė <<http://www.vpb.lt/index.php?n=180&l=lt>>
- Lietuvos Respublikos valstybinio patentų biuro svetainė <<http://www.vpb.lt/>>
- Lietuvos standartizacijos departamento svetainė <<http://www.lsd.lt>>

Informacijos šaltiniai mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų (MTEPI) komunikacijos procese

- *WIPO* <<http://www.wipo.int/designdb/hague/en/>>
- *WIPO Gazette of International Marks* <<http://www.wipo.int/madrid/en/madridgazette/>>

Teisinės informacijos paieška

- *EUR-Lex* <<https://eur-lex.europa.eu/homepage.html>>
- *INFOLEX* <<http://infolex.lt>>
- *LITLEX* <<http://litlex.lt/>>
- Teisės aktų registras <<https://www.e-tar.lt/portal/index.html>>

Statistinės informacijos paieška

- *Eurostat* <<http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>>
- Lietuvos oficialiosios statistikos portalas <<https://osp.stat.gov.lt/>>

Biomedicinos ir medicinos mokslų specialijų šaltinių paieška

- *Expasy* <<http://expasy.org/links.html>>
- *MIDAS* <<https://www.midas.lt>>
- *PubMed Central* <<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed>>

Fizinių ir technologijos mokslų duomenų archyvai

- *Arxiv* <<http://arxiv.org/>>
- *Chemspider* <<http://www.chemspider.com/>>
- *CiteSeerX* <<http://citeseerx.ist.psu.edu/>>
- *Geolis* <<https://www.lgt.lt/epaslaugos/pages/trees/geolis.xhtml>>
- *Geoportal* <<https://www.geoportal.lt/geoportal/>>
- *Re3Data* <<https://www.re3data.org/>>
- *Wolfram* <www.wolfram.com>

Meno informacijos šaltinių paieška

- Lietuvos filmų centras <<http://www.lfc.lt/>>
- Lietuvos integrali muziejų informacinė sistema <<https://www.limis.lt/>>
- Lietuvos muzikos informacijos centras <<http://mxl.lt/lt/>>
- *Musicalia* <<http://www.musicalia.lt>>
- *Petrucci Music Library* <http://imslp.org/wiki/Main_Page>
- *FindSounds* <<http://www.findsounds.com>>

Skaitmeninti kultūros paveldo dokumentai ir literatūra

- *Epaveldas.lt* <<http://www.epaveldas.lt/home>>
- *Europeana* <<http://www.europeana.eu>>
- *Project Gutenberg* <<http://www.gutenberg.org/>>

Socialinių ir humanitarinių mokslų empirinių duomenų archyvai

- Lietuvos humanitarinių ir socialinių mokslų duomenų archyvas LiDA <<http://www.lidata.eu>>
- *CESSDA* <<https://www.cessda.eu>>
- *CiteSeerX* <<http://citeseerx.ist.psu.edu/>>
- *ICPSR* <<http://www.icpsr.umich.edu/icpsrweb/landing.jsp>>
- *Re3Data* <<https://www.re3data.org/>>

Naudota ir rekomenduojama literatūra

1. [LST EN 45020:2007]. *Standartizacija ir su ja susijusi veikla. Bendrasis aiškinamasis žodynas*. Lietuvos standartizacijos departamentas, 2008, 46 p.
2. *Dėl bendrųjų reikalavimų studijų programoms: LR švietimo ir mokslo ministro įsakymas 2005 m. liepos 22 d. Nr. ISAK-1551* [interaktyvus] [žiūrėta 2018 m. liepos 2 d.]. Prieiga per internetą: <<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.2B9B70B36389>>.
3. *Dėl Kasmetinio universitetų ir mokslinių tyrimų institutų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ir meno veiklos vertinimo reglamento patvirtinimo: LR švietimo ir mokslo ministro įsakymas 2017 m. spalio 4 d. Nr. V-747* [interaktyvus] [žiūrėta 2018 m. liepos 2 d.]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/b519a500a93f11e7a65c90dfe4655c64>>.
4. *Dėl Lietuvos mokslo ir inovacijų politikos kaitos gairių patvirtinimo: LR Seimo nutarimas 2016 m. rugsėjo 27 d. Nr. XII-2654* [interaktyvus] [žiūrėta 2018 m. liepos 2 d.]. Prieiga per internetą: <<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/37b98880861511e6b969d7ae07280e89>>.
5. *Frascati vadovas 2015: Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros duomenų rinkimo bei teikimo rekomendacijos* [interaktyvus] [žiūrėta 2018 m. liepos 2 d.]. Vilnius, Lietuvos inovacijų centras, 2017, 377 p. Prieiga per internetą: <<http://lic.lt/wp-content/uploads/2017/09/Frascati-vadovas-2015-1.pdf>>.
6. *Knygotyra: enciklopedinis žodynas*. Vilnius: Alma littera, 2007. 413, [1] p. ISBN 9986-02-352-1.
7. *Lietuvos Respublikos oficialios statistikos įstatymas. 2018-06-01* [interaktyvus] [žiūrėta 2018 m. liepos 2 d.]. Prieiga per internetą: <<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.026F44E06A27/ihRzWjAYjN>>.
8. *Lietuvos Respublikos patentų įstatymas. 1994 m. sausio 18 d. Nr. I-372* [interaktyvus] [žiūrėta 2018 m. liepos 2 d.]. Prieiga per internetą: <<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.07786E0929A8>>.
9. TAUTKEVIČIENĖ, Gintarė; ŠARLAUSKIENĖ, Lina ir kt. *Naudojimasis elektroniniais mokslo informacijos ištekliais: mokomoji knyga* [interaktyvus] [žiūrėta 2018 m. liepos 2 d.]. Vilnius, 2014. Prieiga per internetą <<http://www.lmba.lt/node/14473>>. ISBN 978-609-95149-2-5.
10. VAIŠVILA, Alfonsas. *Teisės teorija: vadovėlis*. Ketvirtasis leidimas. Vilnius: Justitia, 2014. 541 p. ISBN 9789955616931.